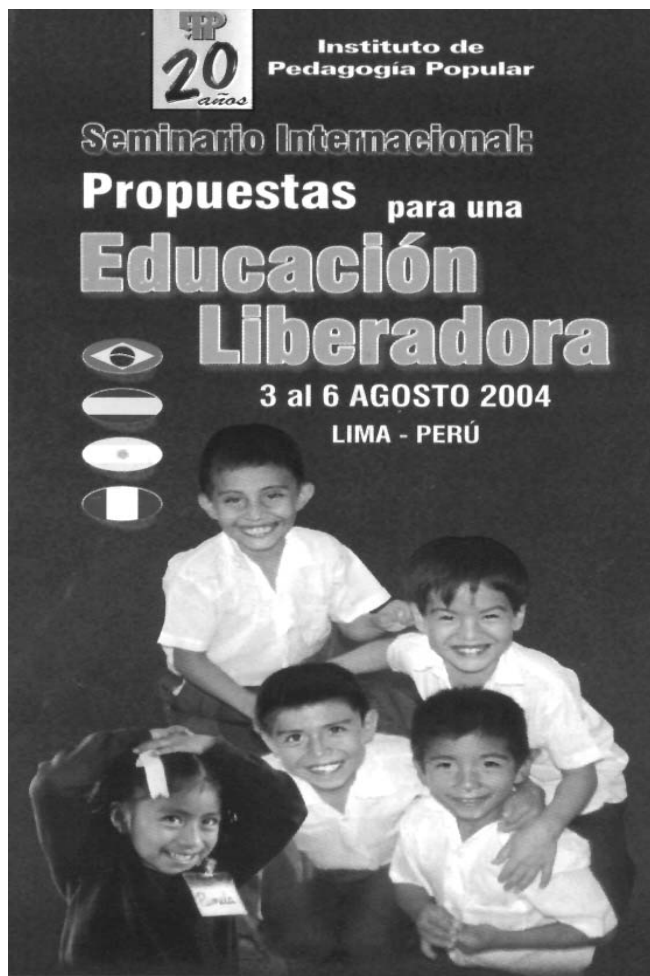

Debats a l'entorn d'una educació alliberadora en el segle XXI

Isabel Carrillo¹

Per mi, en repensar en les dades concretes de la realitat viscuda, el pensament profètic, que és també utòpic, implica la denúncia de com estam vivint i l'anunci de com podríem viure.

PAULO FREIRE

Lima (Perú) va ser l'escenari que, del 3 al 6 d'agost de 2004, va acollir 450 mestres d'educació infantil, primària i secundària, que van participar en el Seminari Internacional "Propuestas para una Educación Liberadora" organitzat per l'"Instituto de Pedagogía Popular"². El Seminari va rebre el suport d'organismes nacionals - "Ministerio de Educación i la Universidad Nacional

Mayor de San Marcos"-, i internacionals -"Laboratorio de Políticas Públicas" (Argentina-Brasil) i el Sindicat de Treballadors i Treballadores d'Ensenyament de les Illes Balears (STEI-i).

El Seminari, que es va desenvolupar en l'auditori del Centre de l'Associació Cultural "Brisas del Titicaca", va estructurar-se a l'entorn del pensament de Paulo Freire i de les aportacions de la Pedagogia Crítica, amb la finalitat de dialogar i reflexionar, per una part, sobre la concreció dels marcs teòrics generals en estratègies i metodologies educatives transformadores; i per altra part, en la voluntat d'oferir orientacions i fer propostes crítiques que puguin tenir una incidència real en les polítiques públiques locals i globals.

"...les diferents veus van parlar de la pedagogia, de la vida, de la tendresa, exposant algunes idees sobre els principis ètics i polítics per una educació alliberadora."

En les conferències, taules rodones i tallers hi van participar professionals d'àmbits i països diversos que van realitzar aportacions plurals a l'entorn de diversos eixos temàtics relacionats amb l'educació i la política. En la primera jornada les diferents veus van parlar de la pedagogia, de la vida, de la tendresa, exposant algunes idees sobre els principis ètics i polítics per una educació alliberadora. També es va debatre la concepció dels educadors i educadores, de l'alumnat i de la comunitat en una perspectiva crítica i transformadora. Aquest primer espai de comunicació es va concretar en una segona jornada³ centrada en l'anàlisi de les polítiques públiques nacionals i internacionals; en la significació de la democràcia -formal i real- en contextos globalitzats; i en la mercantilització de l'educació. En aquest espai els tallers van abordar les

¹ Isabel Carrillo és professora de la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic.

² L'"Instituto de Pedagogía Popular" es va fundar fa vint anys (1984) assumint el pensament de Paulo Freire, i el compromís de denunciar la situació d'exclusió i pobresa en la realitat del Perú, i anunciar la construcció d'una educació alliberadora per una nova societat.

³ Pere Polo, director de l'Escola de Mitjans Didàctics de l'STEI-i, va participar en aquesta segona jornada sobre "Políticas públicas y educación liberadora para el Perú 2004-2015". La seva aportació es va centrar en la reflexió a l'entorn dels límits i possibilitats de la democràcia i la participació real a les escoles i en la comunitat -context de vida-. Per altra part, va analitzar les polítiques i la legislació educativa i magisterial en el context espanyol, i va ressaltar la necessitat de repensar l'Estat del Benestar per garantir els drets individuals i col·lectius, i avançar en la justícia social i en una vida digna i humana per a tothom.

polítiques d'infància, les polítiques magisterials i les polítiques socials i educatives comunitàries en la realitat del Perú i d'altres països com Argentina, Brasil i Espanya. Els continguts objecte de debat de la tercera i quarta jornada van ser el currículum en les diferents etapes educatives de l'ensenyament obligatori, i les estratègies metodològiques en el marc d'una educació progressista que vol allunyar-se de la paràlisi i el tecnicisme.

El Seminari va esdevenir un espai de diàleg fresc i esperançador davant els missatges fatalistes de la ideologia neoliberal. Les diferents aportacions i reflexions van reafirmar la necessitat de pensar en l'educació com a possibilitat, tenint en compte les influències i condicionants de la globalització econòmica i de les relacions de poder

capitalistes. Es va alertar de la necessitat de no quedar atrapats en els laberints de les crítiques radicals que no permeten avançar. També es va explicitar la urgència de fugir del cinisme teòric i polític, i de la seducció que poden generar algunes propostes teòriques i pràctiques massa tècniques i simplistes. Davant d'aquests discursos conservadors i paralitzadors es van reivindicar propostes que portin a denunciar les situacions actuals insostenibles i que, al mateix temps, siguin anunci d'un món diferent. En definitiva, es va reclamar la necessitat que educació i política explicitin la seva vinculació per generar moviments pedagògics capaços de desfer les veritats del pensament únic, i construir discursos alternatius que, des de la utopia, projectin un futur més humà. ■

ES REFUGI

Via Sindicat, 21 - pati.
(antic edifici del
Sindicat Forà)

07002 Ciutat de Mallorca

Telèfon: 971 716 731

Fax: 971 718 597

refugi@detallsport.es

www.esrefugi.es

Des del 1976!
equipam ses vostres aventures

SI VOLEU PUBLICAR ARTICLES A PISSARRA

Els treballs es poden referir a qualsevol tema que tracti sobre educació i/o ensenyament. És preferible que siguin experiències que es duguin a terme o s'hi hagin duit i que es cregui convenient divulgar-les, perquè d'altres docents les puguin posar en pràctica. Poden ser de qualsevol nivell educatiu, des de l'Educació infantil fins a la universitària. Poden tractar temes globalitzats o tractament de qualsevol àrea d'ensenyament.

Els articles han de ser inèdits. La seva extensió ha de ser d'uns tres folis i 12 pt de lletra. S'han de lliurar en paper i disquet o es poden enviar a través de correu electrònic a l'adreça:

mallorca@stei-i.org

i s'ha d'indicar que és per a la revista Pissarra. És convenient adjuntar fotografies i/o il·lustracions per fer més comprensible el text.

Cal explicar l'objectiu o la finalitat del treball en unes 5-6 línies que serviran per encapçal·lar l'article.

Si s'ha de posar alguna cita bibliogràfica es farà de la manera següent:

- LLINATGE/S, Nom (any de publicació):
Títol del llibre en cursiva. Ciutat d'edició:
Editorial (col·lecció, si en té).

L'autor/a ha d'adjuntar les dades següents: adreça particular i del centre de treball, telèfons de contacte professional i personal. En el cas de treballs col·lectius, s'han de posar les dades de tots els/les autors/es.

La redacció i la coordinació de la revista determinaran la conveniència o no de la seva publicació. S'informarà l'autor o l'autora que s'ha acceptat el seu treball i la possible data de la seva publicació o se suggeriran els canvis que s'estimin pertinents. Si un article queda acceptat per la redacció, s'ha de retirar d'altres publicacions on s'hagués enviat, si s'havia fet. També s'informarà dels motius de la no publicació de qualsevol article.